

FELIP GRAUGÉS,
MESTRE EN GAI SABER

ROSER BOFILL

«Traçut ferrer de la paraula viva». Així defineix a Graugés en un vers el seu amic el poeta Guerau de Liost, molt encertadament. Perquè Graugés no tan sols sap treballar el ferro, sinó que és també un artífex de la paraula. L'estil de Felip Graugés, ens dirà Albert Manent (fill del poeta Marià Manent), «és un estil popular que representava el contrapunt de la poesia intel·lectual postsimbolista Però el realisme de Graugés no era "a l'etat pur" sinó depurat per l'ofici».

Felip Graugés va néixer a l'Estany el 14 d'agost de 1889. Molt aviat se sentí inclinat cap a les lletres. Els seus poetes preferits eren Verdaguer, Maragall i també, curiosament, Francis James. El coneixement de la poesia de Josep Carner li va fer una gran impressió, perquè per ell va ser el descobriment d'una poesia nova.

Inicià les seves col·laboracions al *Butlletí del Síndicat Agrícola i Caixes Rural i d'Estalvi de la Lliga de Defensa del Arbre Fruiter* de Moià. També va escriure a la revista manresana *Cenacle*, i el 1916 i el 1917 va publicar a *La Revista* fundada per López-Picó. Igualment va ser redactor i col·laborador poètic de la *Revista de Vic*. A poc a poc, aquell jove de l'Estany anava entrant en aquest terreny literari que tant li agradava.

El seu primer llibre de versos es va publicar l'any 1924. Titulat *Camps a través*, forma part de la col·lecció Biblioteca d'Autors Vigatans de la Gazeta de Vich, i canta la labor dels pagesos. És un llibre líric i descriptiu.

La generació de Felip Graugés és una generació de bons poetes: Josep Carner, Guerau de Liost (de qui va ser gran amic), Clementina Arderiu, Carles Riba, Josep Maria de Sagarra, Ventura Gassol, J. V. Foix i Marià Manent, per citar-ne alguns. Amb molts d'ells va compartir tertúlies en què gaudia enormement.

L'any 1926 deixa l'ofici de ferrer i es trasllada a Barcelona, on treballa com a redactor del diari *La Publicitat*. El 1929 treballa de redactor i administrador a *La Nau*, el diari de Rovira i Virgili (1927-1933). Juntament amb Manuel Brunet i Rossend Llates, publica versos a *Art Nova*. També l'any 1929 es casa amb Maria Riera i Alberch, veïna de Castellterçol, amb la qual tindrà un fill.

Felip Graugés Camprodon i el contractista d'obres Josep Rabat Masnou, de Viladrau, es conegueren restaurant la finca de Rocafort, que havia comprat Josep Bofill Gallés. D'aquesta amistat va sorgir un matrimoni, el de Josep

Felip Graugés el 1936 amb la reina dels Jocs Florals, Concepció Gras, i en una foto del mateix any

Rabat amb Leonor Graugés, germana del poeta. D'aquí que les visites i estades a Viladrau fossin sempre molt freqüents. Va estar-se a la localitat durant la Guerra Civil i Albert Manent, que passava aquell temps amb la seva família a Ca l'Herbolari, propietat de Jaume Bofill i Ferro, el descriu com un home actiu, falaguer, belluguet i de bon humor malgrat les circumstàncies.

Els anys quaranta Graugés va posar una botiga a Barcelona, al número 163 de l'avinguda República Argentina, la mateixa casa on vivia Carles Riba. A prop (al carrer Craywinkel) vivia Marià Manent, almenys un cop per setmana Graugés apareixia a quarts de nou del vespre per xerrar amb el seu amic. Explicava anècdotes, discutien i passaven agradablement l'estona.

En Felip Graugés era molt amant de les tertúlies literàries i la que més freqüentava era la que presidien Joan Maria Guasch i Joan Oller.

La poesia de Graugés canta la terra, la vida camperola, el paisatge, l'amor i la família, i inclou molts poemes dedicats als sants i a la Verge. És una poesia popular, feta amb rigor mètric i rica de llenguatge. En triem un parell de mostres. (Totes les poesies s'han extret de *l'Obra poètica completa de Felip Graugés*. L'Estany: 1989.)

L'Assumpció de Maria

Quan l'aura de l'agost dolça s'afina
i els fruits daurats d'estiu degoten mel
per un camí de llum ja s'endevina
la Verge que se'n puja cap el cel.

Dels àngels que segueixen la volada
sentim el frec dins l'aire fonedís.
S'alegra el cor del goig de la diada
i tot el món ens sembla un paradís.

Nit a muntanya

Cerco en la nit la musa camperola
pel gran Montseny, de claps de neu cobert;
colom de llum, la lluna que ara hi vola
fa que el camí no sigui tan desert

El vent dels cims el jove avet cargola
i és com un plany que en la boscúria es perd
la dansa de les fulles d'una erola,
ocells d'hivern, ocells de vol incert.

Volves de vent m'acluquen la palpebra;
sento glapits, fuig al collet la llebre
i amb quatre salts passa l'estret congost.

Em gela el cor l'esglai de la fageda,
vaig caminant i cerco en la nit freda
l'amic Guerau pels rasos de Liost

On veritablement Felip Graugés desenvolupà tota la seva vena poètica va ser en els Jocs Florals, originalment instituïts l'any 1393 i tornats a convocar durant la Renaixença, l'any 1859. La divisa dels jocs, «Pàtria, Fe, Amor», encaixava perfectament amb els ideals del nostre poeta. Els Jocs se celebraven el mes de maig i atorgaven tres premis: la Viola, l'Englantina i la Flor Natural. El poeta que els aconseguia tots tres era nomenat Mestre en Gai Saber, cosa que aconseguí Graugés. S'havia presentat i guanyat a molts Jocs Florals de diverses poblacions de Catalunya. A Barcelona aconseguí

tots tres premis: la Viola amb el poema *Passa la Verge pel cel de febrer*; l'Englantina, amb *Altars vora el camí*, i la Flor Natural, l'any 1936, amb *Geòrgica tardoral*. Aquell mateix any fou nomenat Mestre en Gai Saber, i la reina dels jocs va ser la seva esposa Maria Riera. Aquesta és la poesia amb què va guanyar la Flor Natural.

Geòrgica tardoral

Ara ve el temps del gran repòs
i de la pau a les muntanyes
el primer fred marcí les flors
fan vels de plata les aranyes.

Ara comença enllà del camp
el tom august de la natura
el faig ja té color d'aram
i és el pollanc or que fulgura.

S'han desmaiats els verds gemats;
els ramats deixen ja les pletes;
per les blavoses soledats
han fugit lluny les orenetes.

Es posa neu als alts turons;
el gel les fulles amenaça;
baixen ramades de tudons
i arriben vols d'ocells de passa.

La boira freda de les nits
deixa la terra assaonada;
cau la llavor pels camps humits
i, ala lluent, passa l'arada.

L'aire del viure camperol
porta una dolça melangia:
vola un alegre fumerol
que ve del cor de la masia.

I es senten cants de traginers;
del vi novell el cap s'aroma;

el gra daurat omple els graners;
les cambres fan olor de poma.

Pengen garlandes de moresc
a les eixides i façanes;
el vell rebost guarda de fresc
les confitures casolanes.

Si la tardor daura els camins,
altars barrocs torna les serres;
l'abella deixa els romanins,
però la mel cova a les gerres.

Ara és el temps que el bosc somriu
amb transparències cristal·lines;
hi ha flotons d'arbres d'un to viu
que semblen toies gegantines

Els grans desmais posen encar
en el paisatge més bellesa;
L'amor encén dintre la llar
una litúrgia pagesa.

Ara com mai es fa vivent
l'encís d'una ègloga enyorada;
els grans incendis del ponent;
l'esquellerinc d'una ramada.

I enllà dels camps el fressejar
difús dels bous i de les relles;
i el toc de l'Àngelus llunyà
que vola a ran de les estrelles.

Ara els el temps que frisa el cor
per la tendresa d'un idil·li,
i apart que vibri el ressò d'or
de l'arpa dolça de Virgili.

No cal dir que el dia del lliurament del premi al Saló de Cent de
l'Ajuntament de Barcelona va ser un dia esplendorós pel poeta.